

Nr 829

Av herr Rylander m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 143, med förslag till ändringar i regeringsformen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 143 framlägges förslag till vissa grundlagsändringar, varav en avser § 28 regeringsformen. Fråga är om en reform av paragrafen i vad avser det nuvarande kravet på innehav av svenskt medborgarskap som villkor för erhållande av svensk statstjänst.

Departementschefen uttalar i propositionen sin anslutning till den allmänna uppläggning av frågans lösning, som föreslagits av den utredning, som haft i uppdrag att förbereda en revision av de nuvarande ganska stränga reglerna. Departementschefen uttalar sålunda, att lagstiftningen i princip icke bör uppställa något hinder för utlänning att erhålla svensk statstjänst. I grundlagen bör endast anges, att vissa högre befattningar bör vara förbehållna svenska medborgare. Därefter bör i särskild lag angivas de tjänster, vilka skall förbehållas svenska medborgare. De allmänna grunder, som skall iakttagas vid stiftande av denna speciallag, bör dock upptagas i grundlagen, något som utredningen icke föreslagit.

Även om sålunda departementschefen i stort sett godtagit utredningens linje, anser han det dock vanskligt att i dagens läge, innan ännu förslaget till den särskilda lagen föreligger, antaga så vittgående grundlagsändringar, som utredningen föreslagit. Han förordar därför nu endast vissa smärre ändringar i paragrafen, varigenom bl. a. läkar- och ingenjörstjänster öppnas även för icke svenska medborgare.

Enligt vår mening vore önskvärt att utredningens mera långtgående förslag kunde av riksdagen vilandeförklaras redan i år. Departementschefens ståndpunkt innebär, att den mera genomgripande reform, som han själv förordar, får anstå ytterligare fyra år. Med hänsyn till det växande internationella samarbetet — icke minst inom Norden — synes ett sådant uppskov höra på allt sätt undvikas. Mot utredningens grundlagsförslag i och för sig har icke riktats mera vägande invändningar. Där saknas visserligen ett angivande av de grunder, efter vilka den särskilda lagstiftningen i ämnet skall göras. Dessa grunder måste dock bli av så allmän karaktär och så vagt avfattade, att det icke kan vara av större betydelse om de intages i grundlagen eller ej. Något hinder

synes därför icke föreligga att redan nu antaga utredningens vid propositionen såsom Bilaga A fogade förslag till grundlagsändringar.

Dessa kan icke definitivt antagas förrän vid nästa riksdag. I samband därmed skall den särskilda lagen också föreläggas riksdagen. Det finns då full möjlighet att förkasta grundlagsändringarna, därest den särskilda lagen icke skulle tillfredsställa riksdagen. För att — om denna osannolika händelse skulle inträffa — likväl någon ändring skall kunna komma till stånd bör även propositionens förslag alternativt antagas till grundlagsenlig behandling.

Under återopande av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen till grundlagsenlig behandling måtte antaga — utom det i propositionen intagna förslaget till ändring av regeringsformen § 28 — även det vid propositionen såsom Bilaga A fogade förslaget till grundlagsändringar.

Stockholm den 3 maj 1960

Olov Rylander

Nils Kellgren

Astrid Bergegren

Ernst Jacobsson